

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Drag-along, tag-along, deadlock - vedlejší dohody společníků v praxi

Ačkoli dohody společníků (či akcionářů) jsou již mnoho let součástí praxe advokátů věnujících se transakcím a korporátnímu právu, nelze říci, že by byly častým předmětem článků v odborných periodikách či na internetu. Zejména advokátům, kteří se transakcím věnují pouze ojediněle, nemusí být význam cizojazyčně nazvaných doložek ve vedlejších dohodách společníků jasný. Účelem tohoto článku je tak stručně představit a popsat ty nejběžnější z nich.

Vedlejší dohody společníků obecně

Pojem (vedlejších) dohod společníků či akcionářů je užíván pro zdůraznění povahy takové dohody, která stojí „vedle“ společenské smlouvy či stanov obchodní společnosti. Stávající či budoucí společníci[1] uzavírají samostatnou dohodu, v níž upravují vzájemná práva a povinnosti, které nechtějí nebo nemohou upravit přímo ve společenské smlouvě, resp. stanovách. Český právní řád vedlejší dohodu společníků jako samostatný smluvní typ přímo neupravuje (na rozdíl např. od slovenského práva[2]). Společníci mohou jako výraz autonomie vůle (§ 1725 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku) uzavřít vedlejší dohodu jako inominátní smlouvu podle § 1746 odst. 2 občanského zákoníku.

Přestože zvláštní právní úprava vedlejších dohod neexistuje, neznamená to samozřejmě, že by neexistovaly žádné mantinely pro obsah takových dohod. Kromě zákazů ujednání porušujících dobré mravy či veřejný pořádek podle § 1 odst. 2 občanského zákoníku nalezneme nepřímé omezení také např. v § 244 odst. 2[3] zákona č. [90/2012](#) Sb., o obchodních korporacích. Přes tyto skutečnosti je však autonomie společníků relativně široká, což jim umožňuje vhodně a v dostatečném rozsahu reagovat na praktické potřeby, které s sebou podnikatelská realita přináší.

Výhody vedlejších dohod

Proč by společníci měli vůbec uvažovat o uzavření vedlejší dohody? Tradiční a zákony upravenou formou dohody společníků je zakladatelské právní jednání (společenská smlouva, stanovy), které je ze své povahy tím základním prostorem určeným pro úpravu vzájemných práv a povinností společníků ve vztahu k obchodní společnosti. Povinný obsah zakladatelského jednání je stanoven v § 123 občanského zákoníku, k němuž pak přistupuje příslušné ustanovení zákona o obchodních korporacích dle formy společnosti. Určení povinného obsahu zakladatelského jednání přitom neznamená, že by předmětem úpravy v něm nemohly být i další práva a povinnosti, které právní úprava výslovně nezmiňuje. Z jakého důvodu tedy volit vedlejší dohodu?

Mezi hlavní výhody vedlejších dohod patří vysoká flexibilita takových dohod. Na rozdíl od úpravy zakladatelského jednání se nevyžaduje zapojení notáře do procesu. Stranami je dále jako výhoda oprávněně pocítována skutečnost, že vedlejší dohoda nepodléhá povinnému zveřejnění ve sbírce listin obchodního rejstříku. Vedlejší dohody navíc „snesou“ i ustanovení, která obvykle v zakladatelském jednání obsažena nejsou, a to například smluvní pokuty. Otázka, zdali a v jakém rozsahu by bylo možné obvyklý obsah vedlejší dohody vtělit přímo do zakladatelského jednání, je otázkou teoreticky i prakticky složitou[4]. V tomto článku si vystačíme s konstatováním, že zejména z důvodu výše zmíněných výhod vedlejších dohod jsou ustanovení, která budeme dále rozebírat,

nejčastěji obsažena právě ve vedlejší dohodě, nikoliv ve stanovách.

Mezi určité nevýhody můžeme zařadit skutečnost, že vedlejší dohody zavazují pouze strany dohody, a nikoliv nabyvatele podílů, protože práva a povinnosti vyplývající z vedlejší dohody nejsou s účastí na obchodní společnosti nijak právně spojeny. Tomuto nedostatku lze do jisté míry předejít závazkem převodce – strany dohody postoupit smlouvu na nabyvatele společně s převodem podílu.

Drag-along

Ustanovení drag-along a tag-along se týkají budoucího prodeje podílů (akcií) ve společnosti, v níž jsou strany vedlejší dohody společníky. Klauzulí drag-along rozumíme závazek jednoho společníka odprodat svůj podíl na společnosti třetí osobě za stejných podmínek, za jakých svůj podíl třetí osobě prodává jiný společník. Uvedené ustanovení bude většinou do vedlejší dohody prosazovat většinový společník, který v budoucnu plánuje svůj podíl prodat a který si zároveň uvědomuje, že pro potenciálního kupujícího je atraktivnější koupit 100 % podílů. Takovým převodem dosáhne většinový společník za svůj podíl vyšší prodejní cenu, než kdyby prodával „pouze“ většinový balík.

Obsahem drag-along doložky tak je zakotvení práva společníka, který zamýšlí převést svůj podíl na třetí osobu, požadovat, aby ostatní společníci doručili této třetí osobě neodvolatelnou a závaznou nabídku k převodu svého podílu, a to spolu s převodem podílu společníka uplatňujícího právo drag-along za stejných podmínek, za jakých tento převod realizuje tento společník.

Často je pak obsaženo také určité omezení týkající se prodejní ceny např. v tom smyslu, že se právo (a tomu odpovídající povinnost) drag-along neuplatní v případě, že je cena nabízená třetí osobou za prodej podílů nižší o stanovený počet procentních bodů proti ceně stanovené soudním znalcem.

Důsledkem porušení povinnosti vyplývající z doložky drag-along bude právo na náhradu škody a další případné důsledky sjednané stranami. Z důvodu značně komplikovaného stanovení vzniklé škody lze doporučit zejména sjednání smluvní pokuty.

Tag-along

Ujednání tag-along lze považovat za protipól ustanovení drag-along, neboť naopak stanoví povinnost (např.) většinového společníka v případě, že bude prodávat svůj podíl na společnosti, informovat o takovém prodeji menšinové společníky, a pokud budou mít zájem, zajistit jim odkup jejich podílů společně s podílem většinového společníka za stejných podmínek. Menšinoví společníci tak nebudou nuceni zůstat v menšinovém postavení i po změně většinového společníka, jehož výběr neměli možnost ovlivnit, a navíc budou těžit z výsledku vyjednávání většinového společníka o prodejní ceně.

Deadlock

Za tzv. deadlock ustanovení považujeme jakékoli ustanovení, jehož účelem je řešit patovou situaci mezi společníky, tedy takovou neshodu, kterou se nedaří nijak vyřešit a jejíž jediným vyústěním je odchod jednoho ze společníků ze společnosti. Mezi nejčastější způsoby řešení patří zakotvení procesu sestávajícího z následujících kroků:

- 1) první společník učiní druhému nabídku k prodeji svého podílu;
- 2) druhý společník může nabídku buď akceptovat a podíl koupit, nebo může za stejnou cenu prodat podíl prvnímu společníkovi, který má pak povinnost podíl koupit.

Druhou, o něco komplikovanější variantou je následující postup:

- 1) oba společníci jsou povinni podat nabídku k odkupu podílu druhého společníka, přičemž nabídka je podána třetí nezávislé osobě (např. notáři),
- 2) společník, jehož nabídka byla vyšší, je povinen odkoupit za danou cenu podíl druhého společníka,
- 3) pokud společník, jehož nabídka byla vyšší, odmítne podíl druhého společníka za tuto cenu odkoupit, je druhý společník naopak oprávněn odkoupit podíl prvního společníka za cenu, kterou sám nabídl (tedy za cenu původně nižší).

Možností, jak řešení tzv. deadlocku upravit, je však celá řada.

Další běžná ujednání ve vedlejších dohodách

Do vedlejších dohod společníci umísťují velké množství nejrůznějších ujednání. K těm nejběžnějším patří úprava předkupního práva, závazek po určitou dobu nepřevést podíl na třetí osobu, podrobnější pravidla pro řízení společnosti nebo pro zákaz konkurence.

Výše nastíněná stručná charakteristika jednotlivých ujednání samozřejmě nemůže být vyčerpávající. Popsané jsou modelové příklady, nicméně právě proto, že jde o smluvní ujednání, je možné nepřeborné množství variací a modifikací. Společníkům společností s více než jedním společníkem lze doporučit, aby možnost budoucích vzájemných neshod nepřehlíželi a vhodnou úpravou ve vedlejší dohodě se na tuto situaci předem připravili.

Mgr. Matúš Švanda,
advokát

[KROUPAHELÁN advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Jakubská 1,
602 00 Brno

Tel.: +420 533 381 407

---

[1] V tomto článku se pojmem „společníci“ dále rozumí jak společníci společnosti s ručením omezeným, tak akcionáři akciové společnosti, není-li výslovně uvedeno jinak.

[2] Vizte § 66c zákona č. 513/1991 Zb., obchodního zákonníku, ve znění pozdějších předpisů.

[3] V uvedeném ustanovení je normována zdánlivost právního jednání, jehož účelem je nedůvodné zvýhodnění jakéhokoli akcionáře na úkor společnosti nebo jiných akcionářů.

[4] Zájemcům o podrobný rozbor lze doporučit publikaci CSACH, K., HAVEL, B. a kol. Akcionářské dohody. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, 320 s.

Další články:

- [Smluvní autonomie vs. ochrana slabší strany v moderním kontraktačním právu](#)
- [Reklamace vad stavby](#)
- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Oceňování nemovitosti a přiměřená náhrada při zrušení spoluvlastnictví](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel × společnost\)](#)
- [Úročení jistoty \(kauce\), kterou skládá podnájemce nájemci - II. díl](#)
- [Když obecní pozemky již nemusí být obecní - institut mimořádného vydržení v obecním právu](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)